



EEN WAARDE
VOLLE SLAG

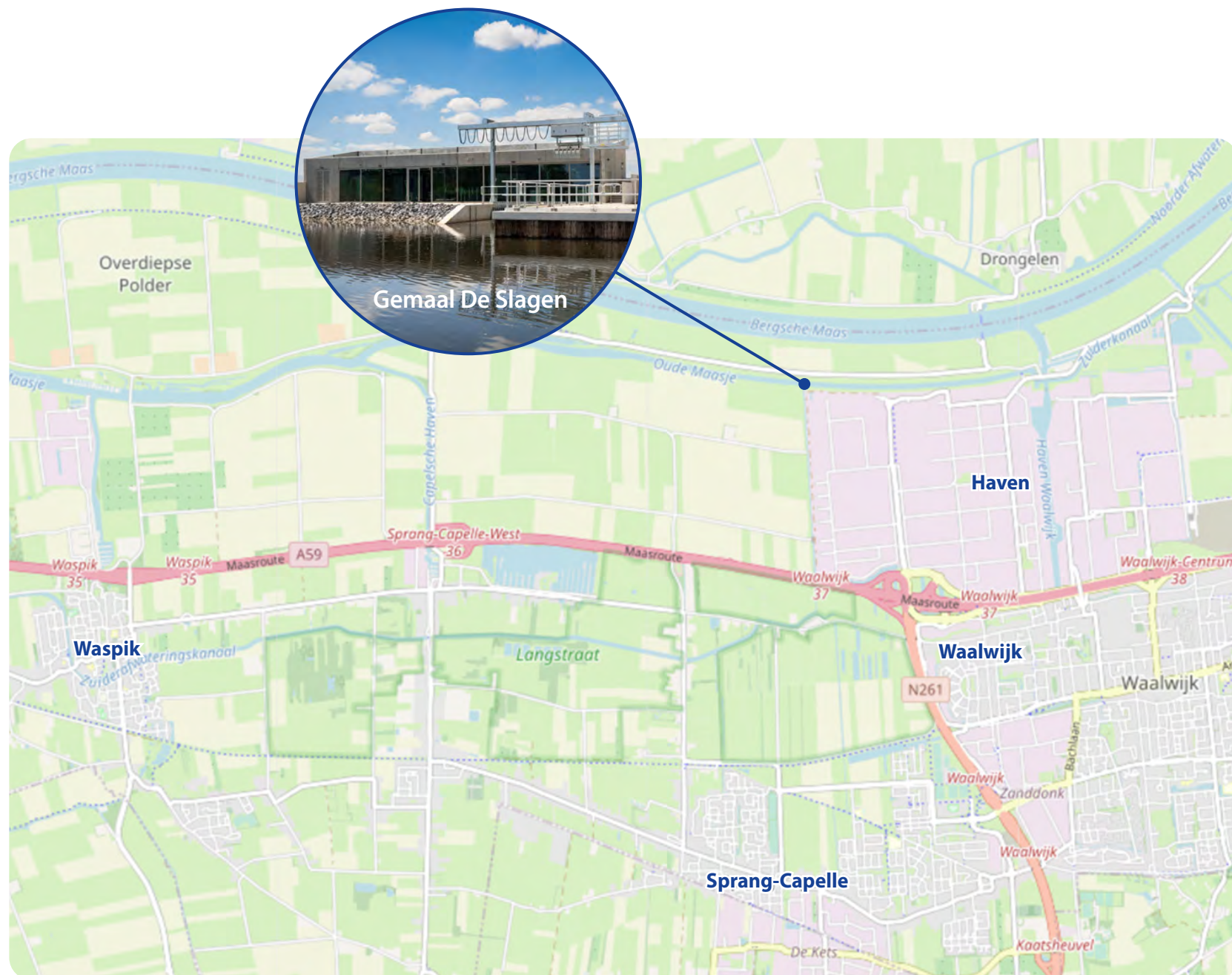
Water

Een nieuw gemaal in het Slagenland
Pompt weg wat neerdaalt uit de lucht
Opdat het onderwater ruimte vindt
Alsof het waterschap dat nat zelf schiep

Kwel heet het; klinkt niet echt charmant
Maar het voedt, zuivert en bevrucht
Al wat zich daar in de aarde bevindt
En ooit eerder parmant in lentezon uitliep

Dwaal eens rond over dit geslaagde land
Slaak verwonderd een diepe zucht
Kijk met de verse ogen van een kind
Hoe ons levenswater borrelt van heel diep

Joep Trommelen



Project Aanpassen Waterhuishouding Waalwijk (AWW)

In Waalwijk is het watersysteem aangepast; efficiënter en klaar voor de toekomst. Door de bouw van Gemaal De Slagen en het aanpassen van sloten, duikers en stuwen stroomt het water niet meer weg via het Zuiderafwateringskanaal, maar rechtstreeks naar de Bergsche Maas. Daardoor kan het waterpeil in de Westelijke Langstraat omhoog, zodat de bijzondere natuur zich daar kan ontwikkelen.

Dit is een project van waterschap Brabantse Delta
Gerealiseerd zomer 2022
Uitgevoerd door aannemer Dura Vermeer Infra Regionale Projecten B.V.

AWW was mogelijk door de bijdragen van onze partners:

- Provincie Noord-Brabant
- Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO)
- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
- Gemeente Waalwijk



VOORWOORD

Een project in de vorm van Aanpassen Waterhuishouding Waalwijk (AWW) maak je als waterschap zelden mee. De krent in de pap werd het genoemd. Zo is het maar net. Als team kijken we terug op een prachtige constructieve samenwerking. En wat dat oplevert. Door eerlijk en open te zijn, elkaar te vertrouwen in de keuzes die we maken en altijd samen te zoeken naar oplossingen, wat de situatie of het eigen belang ook is.

Belangrijke factor in het succes was de betrokkenheid die iedereen heeft laten zien. De aannemers, de provincie, de gemeente Waalwijk, de omwonenden en het waterschap. Door samen naar een gezamenlijk doel te werken, geven we de natuur een stevige kans om te herstellen en minder kwetsbaar te zijn richting de toekomst.

Dat is gelukt. En hoe! AWW bewijst ook wat je als team bereikt als je voor elkaar door het vuur gaat. Het gemaal en de aanpassing van de waterhuishouding is het resultaat van deze samenwerking, vormgegeven in een nieuw hart voor de natuur in de regio. Het staat symbool voor onze gezamenlijke daadkracht en de unieke energie die daaruit ontstaan is.

Dit boek is een bescheiden eerbetoon en herinnering aan die succesvolle samenwerking en waartoe deze geleid heeft. Het boek is bovendien een oprecht dankjewel aan iedereen die eraan heeft bijgedragen. Wat wij samen gerealiseerd hebben kent alleen maar winnaars. Eén steekt daar met kop en schouders bovenuit; de natuur.

Team AWW



AWW LAAT ZIEN HOE HET OOK KAN

“Besluiten die het algemeen en dagelijks bestuur neemt, laat ik als portefeuillehouder zo goed mogelijk binnen de organisatie plaatsvinden. Dat is mijn rol eenvoudig gezegd. Waar ik heel erg in geloof is elkaar in het team de ruimte gunnen. Om fouten te durven maken, maar ook om zelf oplossingen te vinden. En als er iets speelt waar je als team niet uitkomt wil ik graag direct weten wat, want dan kunnen we het direct oplossen. Tegen mij kan je alles zeggen, mijn deur staat altijd open.”

*“Mijn oproep aan iedereen is
be good and tell it.”*

Inzichtelijk maken

“Wat het project Aanpassen Waterhuishouding Waalwijk vooral heeft laten zien is dat goede communicatie een project sneller en efficiënter helpt plaatsvinden. Voor een project van deze omvang is het snel gegaan. We werken met relatief weinig mensen aan dit project. De lijnen zijn dus al kort. Daardoor hebben we samen sneller grote slagen kunnen maken. Ik ben bovendien altijd telefonisch bereikbaar, even bellen en afstemmen. Dat vertel ik hen ook; stel het niet uit. Bel even! Tijdens de bodemsituatie heb ik veel overleg gehad met het team. Ik heb ze gevraagd naar hun ideeën daarover. Vervolgens hebben we direct alle betrokken partijen bij elkaar gebracht en een oplossing gevonden.”

Vertrouwen hebben en open communiceren

“Als de communicatie goed is en mensen begrijpen elkaars belangen, kom je het snelst tot de beste oplossing. Het team

had dat goed door. Terugblikkend ben ik ook zeker trots op de snelle realisatie van AWW. We hebben dat samen toch maar mooi gedaan. Dat is mijn oproep aan iedereen, be good and tell it. Door elkaar te vertrouwen en open durven te zijn, kan je zoveel winnen. Dan mag je daar zeker trots op zijn. Kijk maar naar wat het ons heeft opgeleverd.”

Altijd weten wat er speelt

“Succes bereik je als je inleeft in de ander. Vraag jezelf af waar het probleem zit en los dat samen op. Doe je dát goed, dan krijg je een project als AWW. Natuurlijk hebben we hick-ups gehad. Daarom wil ik - wat ik net al zei - zo graag weten wat er speelt. Altijd. Want als ik weet hoe groot een probleem is en je weet de weg, dan los je het veel sneller op en kan je weer verder. Als een project onnodig vertraging oploopt, wordt het uiteindelijk alleen maar duurder en daar heeft niemand iets aan.”

Coulant zijn tegen elkaar

“Als er vertrouwen is, ben je ook sneller coulant naar elkaar. Mede daardoor is AWW een perfect voorbeeld van hoe je samen een project realiseert. Met een fijne, open communicatie, een mooie samenwerking en snel uitgevoerd. Het resultaat is een fantastische waterhuishouding en een indrukwekkend gemaal, zoals ze nauwelijks nog worden gebouwd. Als je ziet wat er nu staat en wat dat betekent voor de regio en het waterschap, dan mogen we daar allemaal ontzettend trots op zijn.”

Cecile Franssen

Dagelijks bestuurslid waterschap Brabantse Delta



WE STAAN BEKEND ALS EEN PRETTIGE SAMENWERKINGSPARTNER

“Bij waterschap Brabantse Delta werken we met zogenaamde programma’s. Ik ben directeur van de programma’s Waterveiligheid en Samenwerken. In die functie ben ik de schakel tussen het bestuur van het waterschap en de ambtelijke organisaties die betrokken zijn bij onze projecten. Mijn rol bij het project Aanpassen Waterhuishouding Waalwijk is die van ambtelijk opdrachtgever.”

Goed uitgepakt

“Als programmadirecteur sta ik wat verder van de dagelijkse uitvoering, maar ik hoor wel van verschillende externe partijen dat er prettig en goed is samengewerkt. Transparant en open. Tegenvallers zijn met elkaar besproken en meevallers gedeeld. Daar sta ik ook voor. Dan is het leuk dat we bekendstaan als een prettige samenwerkingspartner.”

“AWW staat bij ons bekend als een project dat goed verlopen is.”

“Wat AWW daarnaast kenmerkt is de grote onderlinge afhankelijkheid. In het gebied hebben we namelijk aan twee grote projecten gewerkt die niet zonder elkaar kunnen: het project Aanpassen Waterhuishouding Waalwijk en het project Natuurontwikkeling Westelijke Langstraat. In de uitvoering is dat zeker een uitdaging geweest. Als je twee projecten op deze manier samen oppakt is dat kostentechnisch weliswaar efficiënt, maar ook complex, zeker wat betreft de coördinatie. Maar het heeft goed uitgepakt. Daar ben ik trots op.”

Krent uit de pap

“Eind 2020 bleek de opbouw van de ondergrond onder het gemaal anders te zijn dan gedacht. Extra onderzoek was nodig, vertraging deed zich voor en er was substantieel meer geld nodig. Samen met het bestuur en de subsidieverstrekkers hebben we oplossingen gezocht én gevonden. Natuurlijk is het vervelend als zaken anders lopen dan gedacht, maar het is wel erg mooi om toch met alle betrokkenen samen te blijven werken aan het gezamenlijke doel: het zorgdragen voor een goed functionerend watersysteem rondom Waalwijk. AWW is de krent uit de pap. Er zijn nauwelijks projecten waarin zoveel aspecten samenkomen of waar in feite een heel nieuw en toekomstbestendig watersysteem wordt gecreëerd. Dit is er een van. Erg leuk om daar bij betrokken te zijn.”

Gezond verstand gebruiken

“Maar het meest trots ben ik op de impact die het project zal hebben. Het gebied is groot, het aantal objecten dat we hebben aangelegd en aangepast is enorm, en het gemaal zelf is veel omvangrijker dan wat we normaal bouwen, als we anno 2022 al een gemaal bouwen. Het resultaat is dat het gehele watersysteem in het gebied rondom Waalwijk en de Westelijke Langstraat nu klaar is voor de toekomst.”

Rob Wolbrink

Programmadirecteur waterschap Brabantse Delta





GEMEENSCHAPPELIJKE DRIJFVEER

“Als projectmanager ben je eindverantwoordelijk voor een project. In dit geval dus project AWW. Als projectmanager heb ik een projectteam mogen formeren dat dit project tot een goed einde kon brengen. Iedereen heeft weliswaar een vaste rol in het project toebedeeld gekregen, maar samen stonden we aan de lat om de projectdoelstellingen te realiseren. Het was mijn taak om het beste uit het team te halen en te zorgen voor een optimale in- en externe samenwerking.”

“De strakke planning en langere doorlooptijd maakte dat we voor veel uitdagingen zijn komen te staan. Daar hebben we ons elke keer doorheen geslagen en zijn we sterker uitgekomen. Iedereen wilde graag vooruit en heeft dat met veel plezier en toewijding gedaan. En als ik ergens energie van krijg, dan is dat het.”

“I love it when a plan comes together...”

Spreekwoordelijke halsslagader

“AWW is in elk opzicht een uniek project voor Brabantse Delta. Qua omvang, maar ook omdat het niet vaak voorkomt dat we een nieuw gemaal kunnen bouwen. Meestal renoveren we bestaande gemalen. Gemaal De Slagen is een compleet nieuw object, gebouwd op een dam die er voorheen niet lag en aangesloten op een watersysteem met volledig geautomatiseerde kunstwerken. Het is de spreekwoordelijke halsslagader van het plan. Zonder het gemaal kon de waterhuishouding van Waalwijk niet worden aangepast en kunnen de natuurdoelstellingen in het Natura 2000-gebied, de Westelijke Langstraat, niet worden behaald.”

“We hebben om de week teamoverleg gehad. Alles duidelijk met elkaar afstemmen en weten wie wat doet. Die doelmatigheid is altijd belangrijk geweest. Het ontwerpproces en de onderhandelingen met de omgeving liepen bijvoorbeeld tegelijkertijd. Zo win je tijd. We werkten een verkenning uit, onderzochten oplossingen en maakten een voorkeursvariant. Dat werkten we vervolgens uit in de planuitwerkingsfase.”

“De toewijding van het team is echt indrukwekkend geweest, dan krijg je zoveel meer voor mekaar. Processen die anders veel langer duren, gingen heel snel. Schouders eronder. We hebben ook heel veel lol gehad samen. Dat is belangrijk, laat het geen sleur zijn. Aan alles merkte je dat er een gemeenschappelijke drijfveer was. Dit is een mooi project en wij maken daar deel van uit; dat gevoel. Dat betekent ook dat je als team levert als het even wat minder goed gaat. Dan wordt het moment van bijvoorbeeld de eerste paal slaan nét iets waardevoller. Iedereen was daarbij, BBQ, tentje, drankje, we hebben er echt een moment van gemaakt. En - over gemeenschappelijkheid gesproken - we hebben de logo's van alle betrokken bedrijven op de eerste paal geveerd en mee de grond in geslagen.”

Kei trots op het team

“Naast onze drive was ook het doel van het project gemeenschappelijk. Tevreden eindgebruikers, de mooie impuls die we aan de natuur geven. Dit project maakt het mogelijk. Ik ben dan ook kei trots op het team. I love it when a plan comes together. We hebben dat toch maar even mooi samen gefikt. Ik ben iedereen dankbaar die het project mede mogelijk heeft gemaakt, hun enthousiasme, die toewijding. Geweldig!”

Chiel Lauwerijssen

Projectmanager AWW



Jan Willem, Bas, Ron, Edward, Chiel, Mieke, Octa, Marcel en Sanne

PROJECTTEAM AWW

Jan Willem Baaijens

Technisch manager

AWW is een bijzonder project, dus als je daar van start tot finish bij betrokken bent is dat zeker leuk. Mijn nieuwsgierigheid gaat verder dan mijn vakgebied. Ik vind het leuk om me te verdiepen in zoveel mogelijk aspecten van de waterhuishouding. Ook als het een onderwerp betrof van een ander, werd dat gewaardeerd in het team. Er is veel afstemming met bijvoorbeeld ecologen en hydrologen. Ook voor hen is het fijn als er een technisch manager is die hen begrijpt. Dat praat net wat makkelijker.

Ik ben vast niet de eerste en de enige die het zegt, maar het team was goed en gezellig. Ook op persoonlijk vlak was er een fijne klik. En als iedereen vervolgens tevreden is, dan haal ik daar voldoening uit. Daar doe ik het voor. Dus ook de weg eruit weten te vinden als het een keer niet zo goed gaat. Maar dit project - even los van de terugslag die er was met de bodem - verdient een dikke voldoende voor zowel het proces als voor wat we hebben opgeleverd.

Het geheim is de juiste mensen op de juiste plek. Bij ons als waterschap, maar ook bij de aannemer. Ook in de voorfase. Het draait uiteindelijk altijd om mensen. Zij bedenken, ontwerpen en maken het feestje. En zolang je goed met elkaar samenwerkt los je alles op. Ik ben dan ook zeker trots op wat we achterlaten. Het is een knap stukje werk.

Bas Kuijpers

Omgevingsmanager

Ik heb de leukste baan bij Brabantse Delta. Vergunningen regelen, zorgen voor afstemming met de omgeving, de verschillende overheden, grondeigenaren, bewoners en bedrijven. AWW is op heel veel gebieden een bijzonder project, ook wat betreft meekoppelkansen. Door het gemaal op de juiste plaats te bouwen en aan te sluiten op de primaire waterkering, hoefden kilometers aan regionale kering niet te worden versterkt. Daarnaast is AWW nauwkeurig afgestemd op de plannen van de gemeente Waalwijk voor een insteekhaven en uitbreiding van het bedrijventerrein. Zo is er behoorlijk wat gemeenschapsgeld bespaard.

Hoe groter een project, hoe groter de issues. Zo waren bij de start van AWW niet alle benodigde gronden beschikbaar. De gronden die we nodig hadden zijn in goed overleg aangekocht, in minnelijke overeenstemming met de eigenaren. Dat is best bijzonder. Een ander issue was de stikstofkwestie, die gelukkig vlot was opgelost. We werken immers aan een natuurgebied, we versterken de natuur voor de toekomst. Sterker nog, het project maakt deel uit van Natura 2000. Wat je vooral niet wilt is een aannemer die maanden moet wachten op goedkeuring, terwijl het werk stilstaat. Dat probleem hebben wij gelukkig niet gehad.

Gesprekken met stakeholders zijn niet altijd makkelijk. Het zijn allemaal mensen, elk met hun eigen situatie en hun eigen verhaal. Soms zitten we letterlijk bij mensen aan de keukentafel. Patrick Spierings is hiervan een goed voorbeeld, hij vertelt zijn verhaal verderop in dit boek. Het is de kunst om te zoeken naar alternatieven waarmee beide partijen kunnen leven. Als er geen alternatieve oplossing is, kun je dat uiteindelijk via de rechter afdwingen, maar dat heeft nooit de voorkeur. Door goed te luisteren, eerlijk te zijn en duidelijke afspraken te maken is dat bij AWW gelukkig niet nodig geweest. Daar ben ik trots op!

Ron Nouws

Contractmanager

Als contractmanager voor het waterschap verzorg ik het formele contact met de contractnemer, in dit geval met de contractmanager van Dura Vermeer. Daar waar iets niet klopt, schakelde ik met Chiel. De samenwerking met de aannemer is altijd goed geweest. Ik vind het belangrijk dat we altijd in gesprek met elkaar zijn gebleven. Ook tijdens de vertraging die we opliepen. Je krijgt dan te maken met verschillende aanpassingen, ook in het contract. Over het nieuwe ontwerp waren we het snel eens, maar over de planning niet. Juist dan is het belangrijk dat je elkaars belangen ziet en begrijpt. Waarom maakt iemand bepaalde keuzes? De situatie met de bodem hebben we uiteindelijk samen goed afgerond. Dat vind ik persoonlijk een overwinning.

Terugblikkend kan ik niet anders concluderen dan dat AWW een mooi en leuk project was om aan bij te mogen dragen. Ik scoor mijn trots op een 8,5. Misschien wel een 9. Als nu iemand roept wie doet mee aan AWW deel 2, dan roep ik meteen dat ik meedoe. Het plezier en de bevoegdheid in het team, maar ook bij externe partijen, maakt voor mij dat het project een succes is.

Extra bijzonder is dat ik het project mag afronden in de rol van projectmanager. Voor de laatste maanden heb ik het stokje van Chiel overgenomen.

Edward Antonissen

Technisch manager

Ik ben als technisch manager vanaf de start betrokken geweest. Wel ben ik een langere tijd door persoonlijke omstandigheden eruit geweest. Octa Koek heeft mij in die periode echt fantastisch vervangen. Hij heeft het ook zomaar op z'n bord gekregen natuurlijk. Respect daarvoor. Toen ik weer aan het werk ging heeft Chiel me teruggevraagd. De laatste loodjes heb ik weer opgepakt. En ik kijk nu met trots naar het nieuw gebouwde Gemaal De Slagen en alle andere kunstwerken welke binnen dit project tot stand zijn gekomen.

De kracht van het team zit in de synergie van de mensen. Iedereen in het team zat op een plek waar zijn of haar persoonlijke kwaliteiten naar boven kwamen. Bovendien is het een constant team gebleken. Er zijn weinig wisselingen geweest. Dat is ook belangrijk. Waar ik verder met plezier op terugblik is de totstandkoming van het ontwerp van het gemaal. Dat was een fijn traject met het adviesbureau en het technisch team vanuit het waterschap. En later met de aannemer om het opgestelde voorontwerp en de eisen verder uit te werken tot een gedragen uitvoeringsontwerp. Het fijne eraan is dat je vanaf niets een gemaal gaat bedenken waarin je je opgedane ervaring in kunt brengen én waarbij je oog moet hebben voor de omgeving. Dit doe je samen als team omdat ik zeker niet alle inhoudelijke kennis heb. We bouwen als waterschap zelden een nieuw gemaal. Meestal is het renoveren van bestaande gemalen. Dit is pas mijn tweede in de 17 jaar tijd dat ik bij het waterschap werk. Dat alleen al maakt het project voor mij bijzonder.

Mieke Bottelier

Projectassistent

Elk project groot en klein heeft ondersteuning nodig. Daar waar tijd bespaard kan worden door bepaalde activiteiten te delegeren regel ik dat. Dat moet je heel breed zien. Van facturen zoeken voor subsidies tot urenstaten uitdraaien en van actielijsten bijhouden tot vergaderingen en alles daaromheen regelen. Plat gezegd, ondersteunen in wat het project nodig heeft. Dat gaat dus niet als je niet prioriteert en overzicht behoudt.

Projecten die over watersystemen gaan vind ik het leukst om aan te werken. Sowieso heeft een project altijd een kop en een staart. Mijn vorige werk als secretaresse had geen kop en staart, dat liep gewoon door. Vond ik ook leuk overigens, maar projectwerk vind ik veel uitdagender. Wat ik ook fijn heb gevonden is dat ik overal bij betrokken ben geweest. En dit gezamenlijke succes hebben we ook gezamenlijk gevierd. De frietkar bijvoorbeeld en het tochtje op de Solex langs een deel van de AWW-objecten, leuke herinneringen!

Octa Koek

Technisch manager

Aanvankelijk had het project twee technisch managers. Een voor de gemalen en objecten, en een voor het buitengebied. Omdat Edward als technisch manager voor de gemalen en objecten op een gegeven moment uitviel, ben ik tijdelijk ingestapt als zijn vervanger. Die rol heb ik 1,5 jaar vervuld tot eind 2021. Het team en Chiel hebben mij daarin heel goed opgevangen. Ik heb veel ervaring dus dat hielp zeker, maar toen ik instapte bevond het proces zich net in een spannende fase. Het ontwerp moest definitief gemaakt worden en er was een issue met de grondslag en fundatie. De vertraging duurde uiteindelijk maanden, veel informatie heen en weer, veel discussiëren. Iedereen aan boord zien te houden. Aan de andere kant hebben we daar als team en als waterschap ook weer veel van geleerd.

Dat het team gewoon een leuke club mensen is heeft daar zeker bij geholpen. Chiel heeft Edward op een gegeven moment weer bij het team gevraagd. Dat zegt wel iets. En dat ik zelf ook nog deel uitmaak van het team vind ik ook bijzonder. Trots ben ik in elk geval zeker. Ik praat er heel graag over. Het is ook niet niks. Een gemaal bouwen, in een kanaal. Hoe vaak maak je dat nog mee? Hoe trots ben ik? Ik twijfel. Vooruit, een 9.

Marcel de Haan

Manager projectbeheersing

Mijn functieomschrijving zegt het al; projectbeheersing. Ik word ingeschakeld als er iets stukt in het proces. Ik word overigens door het waterschap ingehuurd. Ik ben eind 2020 gestart. Op dat moment was net duidelijk dat de grondslag anders was dan gedacht. Het heeft flink wat voeten in de aarde gehad. Het team was relatief onervaren, maar moest wel een vervelende boodschap brengen naar het bestuur. Tegelijkertijd zijn er de nodige discussies geweest met de aannemers. Er moest nieuw krediet worden aangevraagd. Terugblikkend hebben we alles goed op weten te lossen. De programmadirecteur stond achter onze oplossingen en we hebben een goede sessie gehad met het bestuur. Dan kun je door.

Goed om te zien dat iedereen, dus ook de aannemer daarin een volwassen houding heeft gehad. We zijn altijd constructief gebleven. Elkaar de waarheid vertellen en na de bespreking gewoon samen door dezelfde deur weer naar buiten. Dat ik daar vanuit mijn rol een steentje aan bij heb kunnen dragen, daar ben ik zeker trots op. De wijze waarop we dat hebben gedaan is voor mij zeker een 8 waard. Ik woon zelf in Breda, als ik kan bijdragen aan een project dat in mijn spreekwoordelijke achtertuin ligt dan heb ik net dat beetje extra drive om het goed op te lossen. Ook een compliment voor Chiel, een enorm gedreven projectmanager. Hij heeft zijn mensen veel ruimte gegeven.

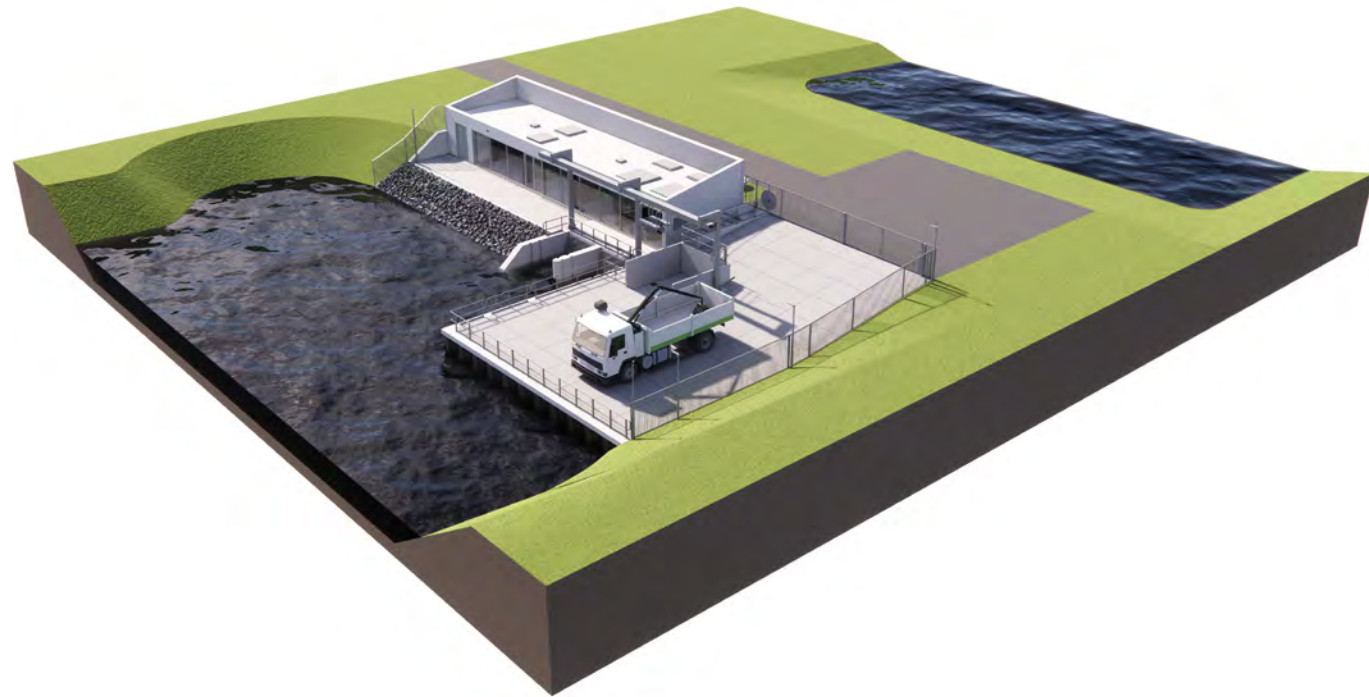
Sanne van Helmond

Communicatieadviseur

Wat ik persoonlijk erg fijn vind, is dat de communicatie vanaf de start belangrijk is gemaakt. Ik heb veel ruimte gekregen om mijn ideeën aan te dragen en uit te voeren. De prijsvraag voor de naam van het gemaal, de fietstocht en alle projectvideo's zijn daar mooie voorbeelden van. Dat je vervolgens in een ongelofelijk leuk team mag werken is natuurlijk helemaal fijn. AWW was mijn eerste project voor het waterschap en vooral in de beginfase heb ik veel gewerkt met Marleen Schellekens. Daar kijk ik met veel plezier op terug. Zij is weggegaan bij het waterschap en werkt nu als fotograaf. Die cirkel is nu rond, want Marleen heeft de portretfoto's in dit boek gemaakt.

AWW is voor het waterschap een mooi uithangbord. Dat ik daar een bijdrage aan heb kunnen leveren maakt me trots. Er zijn zeker issues geweest, maar die zijn allemaal goed opgepakt. Ook daarin is het team belangrijk geweest. Als het goed voelt in het team is het werk leuker en dan zet je graag die stap extra. Dit boek is daar ook een gevolg van. We willen dit niet vergeten. De fijne samenwerking en de trots die we voelen, die willen we delen en zolang mogelijk bewaren. Hoe leuk is het dan als je letterlijk kunt terugbladeren?

BEELDIMPRESSIES GEMAAL DE SLAGEN



Je zou het een zakelijk landschap kunnen noemen: het gebied tussen de A59 en de Bergsche Maas. Het was als landbouwgrond verdeeld door evenwijdig lopende sloten, het slagenlandschap. Nu getransformeerd tot een functioneel blokpatroon dat als bouwlocatie dient voor grote bedrijfshallen.

Op de grens tussen het bedrijventerrein en de nog resterende landbouwgrond bevindt zich bijna in contrast aan de linker- en rechterzijde een ecologische zone. Aan het einde staat het nieuwe gemaal.

In deze structuur van sloten en vaarten en de stilte van zwijgende bedrijfshallen laat Gemaal De Slagen zich duidelijk zichtbaar zien. Passen in het landschap betekent hier niet zonder contrast aansluiten, maar duidelijk zichtbaar aanwezig zijn en in vorm en uitstraling duidelijk maken waarom die aanwezigheid van belang is.





GEEN DOORSNEEKOST VOOR BRABANTSE DELTA

“Het AWW-project was mijn eerste watersysteemproject bij Brabantse Delta. Hiervoor heb ik met name gewerkt aan waterketenprojecten. Om dat onderdeel van het waterschap en de mensen die er werken beter te leren kennen heb ik aangegeven dat ik graag aan AWW wilde werken. Voor mij was dat een fijne manier om meer kennis van zaken op te doen. Als toezichthouder ben ik de uitvoerder van het waterschap. Dat betekent dat ik beoordeel of het werk wordt uitgevoerd zoals het in de opdracht staat omschreven.”

“Ik heb mijn eerdere ervaring als projectleider in de bouw optimaal gebruikt.”

Letten op de details

“Ik heb de locatie wekelijks bezocht. Even melden bij de uitvoerder, verklaarzen aantrekken en dan met name een rondje langs het gemaal maken. Onderweg hier en daar een praatje maken en onderzoeken of alles nog steeds klopt met de wensen van het waterschap. Ook check ik als toezichthouder de veiligheid en let ik heel erg op de details. De grote lijn klopt meestal wel, ook bij het AWW-project. We werken samen met grote, professionele bedrijven die hun zaakjes goed op orde hebben. Dat scheelt. Maar in de details kan het wel eens minder goed gaan, maar goed; daar let ik dan weer op.”

“We hadden elke donderdag technisch overleg met de technisch managers, de uitvoerders en soms met een veiligheidsdeskundige. De bouwtekeningen liggen altijd vast. Ik wist dus hoe we het wilden. Mijn eerdere ervaring als projectleider in de bouw heb ik optimaal gebruikt. Als er iets niet klopte dan herkende ik dat meteen. En had ik ergens bedenkingen over, dan pakte ik dat met de uitvoerder op en probeerden we het gelijk op te lossen. Niks laten liggen.”

Niks missen

“Wat het voor mij zo leuk maakte is dat ik het AWW-project écht heb zien groeien, omdat ik er zo vaak was. Dan heb je meteen ook een binding met het project. Er is eigenlijk niks noemenswaardigs misgelopen. De aannemer heeft gewoon goed werk geleverd. Dat is voor mij aan een kant prettig, aan de ander kant moet ik juist dán scherper zijn. Een project dat goed loopt is een valkuil als je er automatisch vanuit gaat dat het wel goed zit. Dan mis je dingen.”

“Over AWW ben ik enthousiast, maar tegelijkertijd ben ik heel nuchter in dat soort dingen. Voor mij is het gewoon werk. AWW is in elk geval geen doorsneekost voor Brabantse Delta. Wij realiseren bijna nooit projecten van deze omvang. Uiteindelijk staat er natuurlijk wel iets. Het gemaal steekt maar een meter of 2 boven het maaiveld uit, maar daaronder gaat het tot wel zes meter diep met maar liefst 4 pompen. Dan heb je het natuurlijk wel ergens over.”

Wessel van Eenennaam

Toezi chthouder waterschap Brabantse Delta



HEEL GOED VOOR DE WATERHUISHOUDING

“Als peilbeheerder ben ik verantwoordelijk voor de peilen in rayon Oost. Waterschap Brabantse Delta heeft overigens 4 rayons. Daarnaast ben ik verantwoordelijk voor de objecten in het rayon, zoals keringen bijvoorbeeld. Laat ik het simpel zeggen, ik regel alles wat in dit rayon met de waterhuishouding te maken heeft.”

“Wij werken met het TMX-systeem. Dat betekent dat we de status en toestand van alle objecten op afstand kunnen inzien. Al die grafieken hebben voor mij dus geen geheim. Mijn werkdag begint dan ook met TMX. Alle objecten waar ik verantwoordelijk voor ben controleer ik op afstand. Dat kan bij elk gemaal, maar net zo goed vanuit mijn auto. De meeste objecten werken inmiddels volledig geautomatiseerd. Maar als er storingen zijn dan verhelp ik ze, of als er opnieuw geijkt moet worden dan doe ik dat. Het is vooral zorgen dat alles het goed blijft doen en de waterhuishouding juist verdeeld blijft.”

Gigantische gebiedskennis

“Ik ben eerst jarenlang machinist geweest bij waterschap de Dongestroom zoals Brabantse Delta toen nog heette. Heerlijk werk, al had het na 20 jaar geen geheimen meer. Het heeft mij wel een gigantische gebiedskennis en ervaring in het veld opgeleverd. Ik weet hoe alles werkt en hoe het kán werken. Dus hoe bepaalde objecten en situaties zich tot elkaar verhouden. Die ervaring is waardevol. Ook binnen het AWW. Daarom heb ik al vroeg in het proces mijn bijdrage kunnen leveren. Als je aan de voordeur informatie kunt delen, profiteer je daar als peilbeheerder later dubbel van. Want hoe beter het gemaal draait, hoe fijner het is voor mij en mijn collega-peilbeheerders.”

“Het AWW-project loopt al meer dan 10 jaar. Althans het voortraject. Als ik me niet vergis zaten we in 2004 al aan tafel. Er moest destijds al iets gebeuren. Maar projecten als deze kosten tijd en geld. Hoe kun je bepaalde kosten delen? Wie trekt de beurs? Dat heb je niet zomaar voor mekaar. Maar je ziet wel hoe het project stapsgewijs en door problemen en oplossingen zoveel mogelijk te bundelen, gegroeid is tot een uniek project waar echt veel verschillende partijen uiteindelijk van profiteren. Fantastisch voor de natuur en heel goed voor de waterhuishouding. Het voegt echt iets moois toe aan de samenleving. Ik denk dat we het daar allemaal wel over eens zijn.”

“Bij Brabantse Delta zijn we voor droge voeten...”

Fantastisch mooi gemaal

“AWW is echt van meerwaarde. Als peilbeheerder ga ik er ook op vooruit. We kunnen de situatie met extreem weer beter in de hand houden. Maar AWW is meer dan dat. Het helpt ook met het inrichten van een mooi landschap, waardoor de hele Westelijke Langstraat zelfstandig kan functioneren. Bij Brabantse Delta zijn we voor droge voeten. Ook daar speelt AWW een belangrijke rol in. We zijn nu veel beter in staat om te reageren op veranderende omstandigheden. Ik woon middenin in mijn werkgebied. Als ik in mijn vrije tijd wandel, zie ik alles. En wat ik nu zie is dat er een fantastisch mooi gemaal staat. Mij kun je niet trotser maken.”

Egard Berende

Peilbeheerder waterschap Brabantse Delta





WAT 'N CHEMIE!

“Tot januari 2019 ben ik projectmanager geweest van het project. Na mijn overstap naar procesmanager Beleid heeft Chiel Lauwerijssen het stokje van me overgenomen. Op basis van een verzoek van de provincie ben ik aan de slag gegaan. Daar heb ik toen al snel Edward Antonissen en Jan Willem Baaijens bij betrokken. We zijn vragen gaan stellen. Kan dat? Past dit? En lukt dat voor juni 2021, want dat was de oorspronkelijke deadline. Het antwoord was, ja dat lukt. Mooi, dan gaan we aan de slag.”

Kennis en expertise

“In de opstartfase is een project niets anders dan een groepje mensen aan tafel in een ruimte met de deur dicht. Dat geldt voor elk project. Wat ik nog steeds leuk vind om te zien is dat de meeste mensen die we destijds voor het team gevraagd hebben tot aan het einde van het project deel van het team hebben uitgemaakt. De kennis en expertise is zo behouden gebleven. Voor het eerst hebben we gekozen voor een team met twee technische harten, een voor het gemaal - Edward - en Jan Willem voor het buitengebied.

“Jezelf kwetsbaar opstellen en verbinding zoeken. Een team wordt daar beter van...”

Paardenspiegelen

“Als ik terugkijk naar de periode dat ik projectmanager was zie ik een chemie die écht heel goed was. En wat ik begrepen heb is dat na mijn tijd niet anders geweest. Ik geloof graag dat de goede voorbereiding daarin belangrijk is geweest. Tijd met elkaar doorbrengen en elkaar goed leren kennen. Zo hebben we bijvoorbeeld een sessie paardenspiegelen gedaan. Voor het team was dat wellicht ongebruikelijk en heeft zeker voor nogal wat reacties gezorgd. Maar het heeft wel gewerkt. Jezelf kwetsbaar opstellen, verbinding zoeken. Zeker als je team een bonte mix van disciplines heeft. Een team wordt daar beter van, het wordt er leuker van en dat betaalt zich 100% terug in een goed resultaat.”

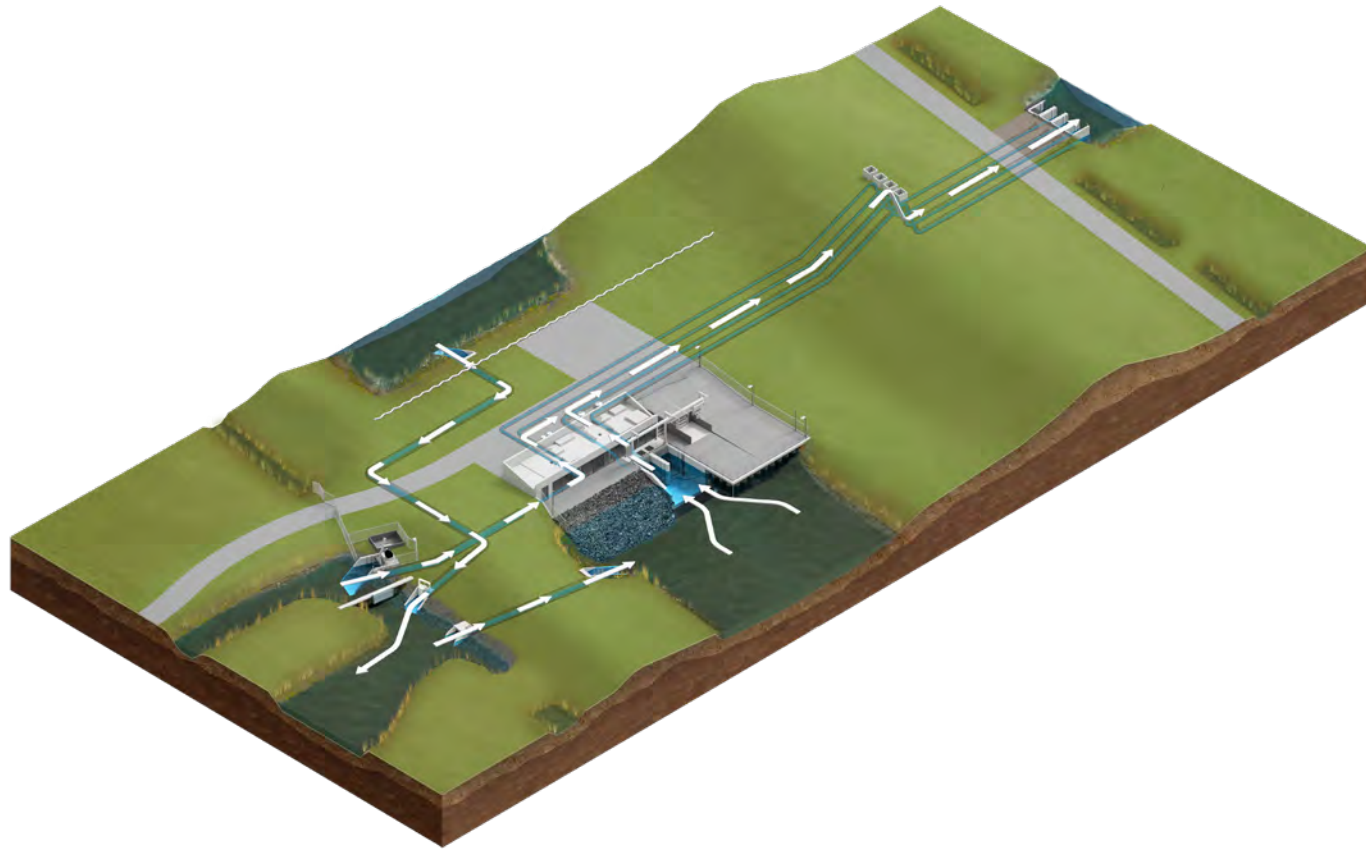
Petje af

“Als projectmanager is het jouw taak om op alles en iedereen te letten. Zorgen dat mensen voor elkaar willen werken. Dat doe je door het leuk te maken en te houden, en - niet onbelangrijk - door iedereen zijn of haar succes te gunnen. Ook bij dit project zie je dat het team grotendeels verantwoordelijk is voor het succes. Uiteindelijk moeten zij het doen, ik faciliteer daar de ruimte voor. Na mijn overstap heeft Chiel me trouwens regelmatig op de hoogte gehouden. Wat hij en het team onderweg allemaal zijn tegengekomen en de wijze waarop ze dat hebben opgepakt, petje af.”

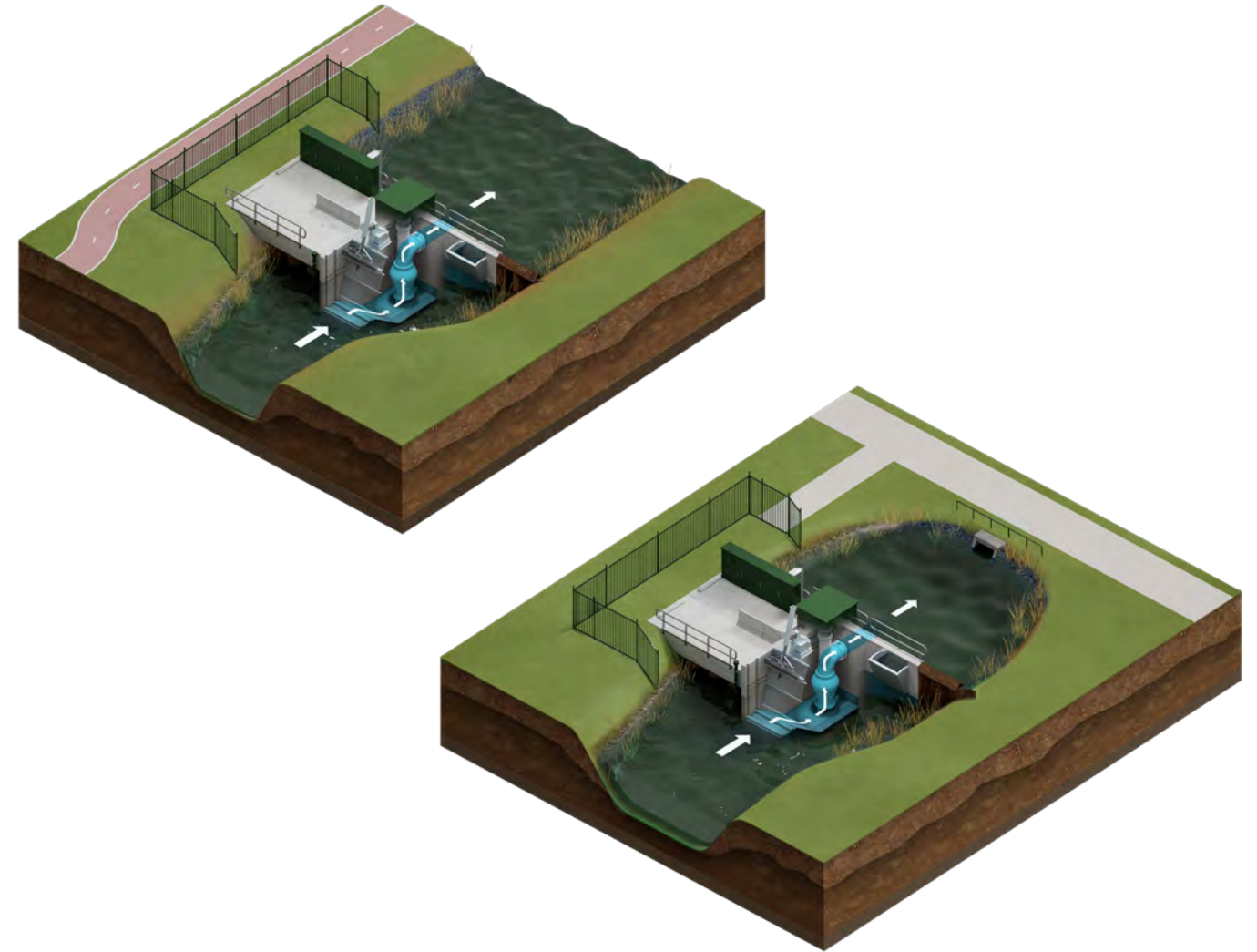
Klaas Sloots

Projectmanager AWW (tot 2019)

GEMAAL DE SLAGEN



OPVOERGEMALEN





Iwan en Roelant

ALS JE EEN VISIE DEELT, WIL JE OOK ELKAARS KENNIS DELEN

"In de basis is Dura Vermeer Infra een projectorganisatie met een breed palet aan verschillende expertises. Daar waar we expertise kunnen versterken, stemmen we dit vroegtijdig af met onze partnerbedrijven. Het AWW-project is daar een goed voorbeeld van. Zo werken we bijvoorbeeld regelmatig samen met GMB, omdat onze match en mindset gewoon goed is. We weten wat we aan elkaar hebben."

Goede ideeën

"Die match was er ook bij deze uitvraag. Als je een visie deelt, is elkaars kennis en expertise delen alleen maar logisch. Dan ga je samen doorgronden, onderzoeken en discussiëren om de verwachting van de opdrachtgever zo optimaal mogelijk te benaderen. Op deze wijze heeft het projectteam van Dura Vermeer een duidelijk richtpunt gecreëerd. Dat geeft super veel energie en plezier. Echt gaaf om op die manier te werken."

"We lieten de teams zelf met oplossingen komen."

Geweldige ervaring

Zo'n voorfase is een snelkookpan-proces, heel intensief. Je hebt hoge verwachtingen van je visie en plannen, maar geen garanties in die fase. Dat is best spannend. Ons doel in de voorbereiding is altijd om de verwachtingen optimaal in te vullen en waar mogelijk te overtreffen. Laten zien dat je de opdracht en de opgave van de opdrachtgever écht begrijpt. Dat een projectteam met al die verschillende disciplines en al die mensen en kennis zo goed samenwerkt is voor mij persoonlijk elke keer weer een geweldige route en ervaring."

Maatschappelijke opgave

"Als je de opdracht gegund krijgt, heb je meteen een maatschappelijke opgave. Dit moet je direct goed oppakken en zo snel mogelijk je kennis en projectteam borgen. Daardoor blijf je elkaar versterken. Er zijn altijd situaties waarin je elkaar als opdrachtgever en opdrachtnemer nodig hebt. De eerste paal is bijvoorbeeld tijdens corona geslagen, dat vraagt op dat moment om veel flexibiliteit. En op momenten dat er ergens wrijving of onduidelijkheden vanuit het contract waren, besprak ik met Rob Wolbrink van het waterschap over hoe we daarmee om konden gaan."

"We hebben elkaar dus altijd weten te vinden, zo was het ook afgesproken. We lieten de projectteams zoveel mogelijk zelf tot oplossingen komen. Niet alles was vooraf te bepalen, bijvoorbeeld de exacte bodemgesteldheid bij het gemaal. Die situatie heeft een flinke impact gehad. Beide projectteams hebben op dat moment echt moeten herijken om tot een gezamenlijke oplossing te komen. We hebben het geëvalueerd en geconcludeerd dat het samen regelmatig reflecteren, het vertrouwen en de wijze van samenwerking absoluut van toegevoegde waarde zijn geweest."

Juichmoment

"Ik kijk vooral met plezier terug naar de voorfase en de beleving die er al snel was. Al die mooie ideeën, initiatieven die eruit voortkwamen; erg waardevol. Maar ook de samenwerking, het elkaar nodig hebben en natuurlijk het bericht dat we de opdracht binnen hadden. Dat laatste was zeker een juichmoment ja."

Roelant Veldboer

Directeur Dura Vermeer Infra Regio Zuid Oost

ALTIJD CONSTRUCTIEF EN RESPECTVOL IN CONTACT GEBLEVEN

“Ik heb 30 jaar ervaring in infrawerkzaamheden en dan met name in aanleg en reconstructies van asfaltwegen. De realisatie van een gemaal is voor mij een relatief nieuwe ervaring. Door de meer extreme buien zie je dat waterhuishouding steeds belangrijker wordt, daar willen we met onze bouwervaring graag een bijdrage aan leveren.”

Stapje verder gaan

“Voor het project AWW hebben we nauw samengewerkt met GMB, Royal HaskoningDHV, Hoppenbrouwers en Van de Beeten. We hebben elkaar al in het voortraject opgezocht. Specifiek voor dit project vullen onze expertises elkaar goed aan, samen voldeden we aan de gevraagde criteria. De bijzonderheden in het project hebben we in de tender gevisualiseerd in een animatie. Daarin hebben we meteen ook de flora en fauna in het gebied aangekaart. Dan ga je toch meteen al een stapje verder.”

“Persoonlijk ben ik als projectmanager verantwoordelijk voor alles wat Dura Vermeer en GMB samen gerealiseerd hebben. Als projectmanager heb ik veel contact met betrokken partijen. Van de gemeente Waalwijk en de opdrachtgever, alle bedrijven waar we in de uitvoering mee werkten tot de boeren die in het gebied grond pachten.”

Andere bodemopbouw, nieuw ontwerp

“Wij zijn na voorlopige gunning meteen gestart met uitwerken van het voorontwerp van het waterschap in een definitief ontwerp. De gunning vond plaats in 2020 en zonder hindernissen had de oplevering al in 2021 plaatsgevonden. Ware het niet dat we een andere bodemopbouw aantreffen dan aanvankelijk werd gedacht. Hierdoor hebben we het definitief ontwerp, wat gereed was, aan moeten passen aan de werkelijke situatie. Al met al heeft ons dat een jaar gekost.”

“Op sommige ontwikkelingen heb je nu eenmaal veel minder vat.”

“Tijd is altijd een grote uitdaging. Het bouwen van de objecten is technisch gezien niet moeilijk, maar op vergunningstrajecten, planningen - rekening houdend met ecologie - en hindernissen zoals het onverwachts aantreffen van een andere bodemopbouw heb je veel minder vat. Aan de andere kant, tijdens het opstellen van een nieuw ontwerp voor het hoofdgemaal hebben we wel gewoon doorgewerkt aan de andere objecten van het project.”

Trots op de bijdrage

“Een nieuw gemaal wordt zo vaak niet meer gebouwd, zeker niet van deze omvang. Het project AWW is echter niet alleen een nieuw gemaal bouwen, het is in feite een groot deel van de stroomrichting van de waterhuishouding omkeren. Dat is vrij uniek. En ondanks dat we als opdrachtnemer soms een andere mening hadden dan de opdrachtgever zijn we altijd constructief en respectvol in gesprek gebleven.”

“Tijdens de laatste Project Follow UP zijn we als projectteam op een Solex langs bijna alle objecten gereden waar we aan hebben gewerkt. Als je ergens trots op bent mag je dat gerust delen. We hebben als bedrijf - maar zeker ikzelf - veel geleerd over iets dat we nog niet eerder hebben gedaan; een gemaal bouwen. Dat is ontzettend waardevol. Vooruit, er waren enkele slapeloze nachten toen we ontdekten dat het ontwerp op de schop moest, maar als je ziet wat er nu staat - ook onder de grond - dan kan ik alleen maar trots zijn.”

Iwan Netten

Projectmanager Dura Vermeer





Wiljan en Michiel

DEZE MANIER VAN WERKEN GAAN WE VAKER INZETTEN

“Het AWW-project hebben we in een onderaannemersrol met Dura Vermeer opgepakt, al hebben we dat niet zo ervaren. Uiteindelijk zijn we veel meer een volwaardige partner geweest. Dat was overigens al zo in de tenderfase, onze kwaliteiten en expertises vullen elkaar gewoon heel goed aan. Dat weten we van opdrachten die we in andere clusters al samen hadden opgepakt. Voor dit cluster is het de eerste keer dat we op deze wijze samenwerken.”

Geen twijfel over

“Met de samenwerking hebben we meteen een van de succesfactoren te pakken. Zeker bij een complexe opdracht als AWW is een zorgvuldige samenwerking essentieel. Je kent elkaar nog niet goed, er is vertrouwen nodig, dat moet je opbouwen. Maar terugblikkend hebben we elkaars kennis en kunde goed ingezet, daar is geen twijfel over.”

“Wat we ook gedaan hebben is de juiste mensen meteen mee laten denken en hen betrekken bij de tender. Zo krijgt het project direct de input die het nodig heeft en hebben we commitment gecreëerd voor het vervolgtraject. Dat betekent het ontwerp doen, de gemalen en stuwen realiseren plus de noodzakelijk werktuigbouwkundige en elektrische installaties.”

Plusje voor de samenwerking

“Het teamwork en de samenwerking is de basis, al is dat makkelijker gezegd dan gedaan. Bij nagenoeg elk bouwproject kom je onverwachte hindernissen tegen.

Op zo’n moment wordt de samenwerking op de proef gesteld. Dat is een goede test voor het vertrouwen. Dat geldt ook voor AWW. Hindernissen zijn dus zeker niet uniek, maar hoe ga je daar vervolgens mee om? Bij AWW zijn we daar goed uitgekomen. Een plusje voor de samenwerking dus. Dat heeft uitsluitend met de mensen te maken. Het inlevingsvermogen, het naar de belangen van anderen kunnen kijken en over je schaduw durven stappen. En met discussies is niks mis, daar blijf je scherp van. Constructief conflicteren noem ik dat. Zo kom je als partners tot een hoger niveau.”

“Kijk ook naar de belangen van de ander en durf over je eigen schaduw te stappen...”

Spatte er vanaf

“Dat hogere niveau is precies wat er nu staat. Een kwalitatief hoogwaardig product gerealiseerd in een hechte samenwerking. Dat is het mooiste om te zien, dat mensen er met heel veel plezier aan gewerkt hebben. Het spatte er vanaf. Daar ben ik erg trots op. Waar ik ook vol trots op terugkijk is hoe we onze vaklieden en hun ideeën bij de realisatie hebben meegenomen. Ons heeft het extra inzicht en toegevoegde waarde gegeven en nóg meer betrokkenheid van onze mensen. Dat heeft zijn vruchten afgeworpen. Sterker nog, deze manier van werken gaan we vaker inzetten voor toekomstige projecten.”

Wiljan Beekman

Directeur GMB

DE BASIS VAN HET SUCCES IS EEN GEWELDIGE SAMENWERKING

“Als ik terugkijk naar het AWW-project denk ik dat de samenwerking het allerbelangrijkste is geweest. Met alle partijen. Op de eerste plaats met Dura Vermeer omdat wij het plan samen ontwikkeld en gebouwd hebben. Contractueel hebben we dat als onderaannemer gedaan, maar op de bouw zijn we een volwassen partner geweest. Gezien de grootte van het project is dat ook logisch. Het is een heel groot gebied en alles hangt zo nauw samen, dat maakt het ontwerp en de uitvoering uitermate complex. Wat je op punt A aanpast heeft gevolgen voor punt C en verder.”

Open en eerlijk communiceren

“Behalve met Dura Vermeer hebben we ook met veel andere partijen gewerkt. Hoppenbrouwers is voor ons belangrijk geweest, voor de elektro. Maar ook Royal HaskoningDHV voor het hydraulisch ontwerp. We hebben zelfs een schaalmodel van het gemaal gemaakt om de aanstroming naar de pompen te optimaliseren. Dat zich opeens die situatie met de bodem voordeed, past wel bij de complexiteit van het project. Ontwerp deels op de schop, de planning achteruit en extra kosten. Dat heeft zeker een grote impact gehad en de nodige pittige gesprekken opgeleverd. Daar zijn we uitgekomen, door respectvol te blijven en open en eerlijk te blijven communiceren. Dan kom je altijd krachtiger uit een vervelende situatie. De noodzaak van een goede samenwerking is toen wel gebleken.”

Kansen pakken en groeien

Het meest trots ben ik op de flexibiliteit die we allemaal lieten zien. Dat we het gesprek altijd zijn blijven voeren en begrip voor elkaar hebben getoond. Als de samenwerking in- en extern fijn is, heeft dat zijn weerslag op het project. Je kijkt dan met meer plezier terug. Samen verder komen, ik gedij daar erg goed op. Trots ben ik ook op mijn team. Ik heb maar weinig bij hoeven sturen. Collega's hebben kansen gepakt en zijn gegroeid. Dat geldt trouwens ook voor mijzelf.

*“Samen verder komen,
ik gedij daar goed op.”*

Indrukwekkend

“Onze belangrijkste taak was een goed functionerend gemaal overdragen. Dat is ons gelukt. Ik heb het volste vertrouwen in het waterschap die het gemaal beheert en onderhoudt. Terugblikkend is het project succesvol geweest voor ons team. De goede samenwerking is essentieel gebleken, ik kan het niet vaak genoeg zeggen. Een proces moet goed lopen én leuk zijn. Als ik terugkijk zie ik ook technisch een mooi object. Alleen al de wijze waarop het gemaal zich verhoudt met de rest van het plan. Indrukwekkend. Jammer is natuurlijk wel dat het mooiste geheim van Waalwijk zo verborgen ligt.”

Michiel van Ierssel

Senior-projectleider GMB







AWW ALS VOORWAARDE VOOR WESTELIJKE LANGSTRAAT

“De realisatie van het AWW-project was een voorwaarde voor een ander project: de natuurinrichting van Westelijke Langstraat. Beiden zijn afhankelijk van elkaar. Van dat laatste project ben ik de projectmanager.”

De opgave

“De Westelijke Langstraat is van oudsher een nat gebied. Het ligt tussen de hogere zandgrond van Brabant en de riviergrond ten noorden ervan. In deze natte strook met veel kwelwater heeft zich veen ontwikkeld. Dit gebied is gedurende de jaren echter steeds meer verdroogd. Om verdroging tegen te gaan, de natte natuurwaarden terug te brengen én het slagenlandschap te beschermen moet het grondwater omhoog worden gebracht. Dat was de opgave voor de Westelijke Langstraat.”

Combineren

“Tegelijkertijd lag er het plan om een nieuw gemaal te realiseren voor de afwatering van het industriegebied ten noorden van Waalwijk. Het waterschap zag de mogelijkheid om dat te combineren met de plannen voor de natuurontwikkeling in de Westelijke Langstraat. Door ook andere gebieden rond Waalwijk op dit nieuwe gemaal aan te sluiten hoeft veel water niet meer door de Westelijke Langstraat te lopen en kunnen we daar de waterpeilen verhogen. Dat betekende wel dat het een erg groot gemaal moest worden.”

“We hebben de mogelijkheid om het waterpeil in de Westelijke Langstraat te verhogen voor de natuurontwikkeling. Er stroomt nu veel minder en veel schoner water door het gebied. De twee opgaven hebben we gecombineerd, maar wel als twee losse projecten uitgevoerd. AWW en het gemaal is vooral een technisch project, terwijl natuurinrichting Westelijke Langstraat een sterke impact heeft op de omgeving en bewoners.”

“De Slagen maakt een hogere grondwaterstand mogelijk in de Westelijke Langstraat”

285 objecten

“In de Westelijke Langstraat hebben we maar liefst 285 objecten gerealiseerd. Denk aan stuwen, waterlopen, 6 kleine gemalen, plus tig dammen, et cetera. We hebben ook circa 30 particuliere tuinen aangepast aan de hogere waterstanden door ze te verhogen of de drainage te verbeteren. Dat was een arbeidsintensief proces en een grote uitdaging om dit in goed overleg met de bewoners uit te voeren. Gelukkig is dat goed gelukt.”

Robuuster systeem

“Ik kijk met een goed gevoel terug. Het watersysteem in de Westelijke Langstraat is inmiddels gereed. Ondanks de grote impact op de omgeving is het project in goede relatie met de bewoners uitgevoerd en velen zien ook het belang ervan in. Doordat Gemaal De Slagen veel water afvangt en rechtstreeks afvoert naar de Bergsche Maas beschikken we nu - ondanks de waterstandsverhoging - over een heel robuust systeem. Maar vooral is nu de meest kwetsbare natuur beschermd en dáár ging het bij project Westelijke Langstraat uiteindelijk om.”

Natuurontwikkeling Westelijke Langstraat is mogelijk gemaakt door: waterschap Brabantse Delta, provincie Noord-Brabant, gemeente Waalwijk en Staatsbosbeheer.

Simon Hofstra

Projectmanager project Westelijke Langstraat



DE NATUUR KAN NU BEGINNEN MET HERSTELLEN

“Als provincie zijn wij verantwoordelijk voor het behoud en herstel van kwetsbare N2000-habitats en soorten. Ook werken we aan het realiseren van het Natuurnetwerk Brabant en het uitvoeren van de Kaderrichtlijn Water. Uniek voor Noord-Brabant, is dat wij de uitvoering van de natuur- en wateropgaven altijd doen in samenwerking met partners. We zoeken de samenwerking, brengen gezamenlijk de opgaven en aanpak in beeld, en gaan vervolgens met partners aan de slag. Over het natuurherstel in de Westelijke Langstraat zijn we in 2016 het gesprek aangegaan. Later is daar het AWW-project aan gekoppeld.”

Sterke samenwerkingsbasis

“Voor de Westelijke Langstraat zijn we om tafel gaan zitten met vertegenwoordigers van het waterschap Brabantse Delta, Staatsbosbeheer en de gemeente Waalwijk. Het waterschap was aanvankelijk nog terughoudend om de kar te trekken. Daarom hebben we afgesproken dat wij als provincie de planvormingsfase zouden trekken en hebben we gezamenlijk de opgaven in beeld gebracht en een toekomstbestendige aanpak uitgewerkt. Het waterschap heeft de trekkersrol overgenomen voor de realisatiefase. We hebben veel geïnvesteerd in de samenwerking en een goede samenwerkingsbasis opgezet. Sterker nog, in de kern is het team gedurende de jaren grotendeels hetzelfde gebleven. Wat mij betreft is dat een van de succesfactoren geweest.”

“Een andere succesfactor is de mate waarin we contact hebben gezocht én gehad met de bewoners van - in dit geval - de Westelijke Langstraat. Het projectteam is altijd veel en zichtbaar in het gebied aanwezig geweest.

Aanspreekbaar zijn, vragen beantwoorden. Dat is zeker intensief geweest, maar wel een keuze waar ik erg trots op ben. Een andere succesfactor is de keuze voor een structurele oplossing. Het plan en de uitvoering zijn toekomstbestendig. De betrokken bestuurders hebben vooruit durven kijken en zijn daar aan vast blijven houden, ook als er sprake was van tegenslag.”

“De betrokken bestuurders hebben vooruit durven kijken...”

Benieuwd naar het natuurherstel

“Nu alles technisch klaar is gaan we stap voor stap het peil opzetten, monitoren en zien of de natuur in het gebied zich inderdaad herstelt. We gaan daar uiteraard vanuit, maar het kan zomaar een paar jaar duren voordat we het zeker weten. Als provincie zijn we daar erg benieuwd naar. In elk geval hebben we gedaan wat mogelijk is. Daar mogen we gerust trots op zijn. Het was soms vallen en opstaan en er zijn zeker een paar slapeloze nachten geweest, maar als je kijkt naar de grootte en complexiteit van het project dan is dat niet vreemd. Het belangrijkste is dat de waterhuishouding nu op orde is en de natuur kan beginnen met herstellen. Dat is altijd het uitgangspunt geweest. We houden het mooie natuurgebied in stand. Belangrijk voor de natuur zelf, maar ook voor de bewoners van het gebied. Zo mooi om daar betrokken bij te zijn geweest.”

Klazien Witteveen

*Regisseur gebiedsgerichte aanpak
natuur-water-landbouw Provincie Noord-Brabant*



ALS BESTUURDER BLIJ EN TEVREDEN MET AWW

“Sinds 2012 ben ik wethouder in Waalwijk. De gemeentelijke waterhuishouding heb ik in 2018 bij mijn portefeuille gekregen, daarvoor wist ik er weinig tot niets van. Daar kan ik eerlijk over zijn. Ik vermoed dat veel inwoners ook niet precies weten hoe onze waterhuishouding in elkaar steekt. Als je het wat beter bekijkt is het ook best ingewikkeld allemaal. De grootte van het systeem bijvoorbeeld, hoe het zich tot elkaar verhoudt en hoe het werkt. Zonder dat het per se mijn interessegebied is, ben ik inmiddels zwaar onder de indruk. En wat ik merk is dat het onderwerp water steeds belangrijker wordt in de samenleving. Dat maakt AWW meteen een belangrijk project voor de gemeente.”

“Als je het gemaal wilt zien pak je het Halve Zolen Pad, dat loopt erlangs.”

Smooth

“Bestuurlijk hebben we niet zoveel van doen gehad met AWW. Wat dat betreft is alles smooth verlopen. Erg smooth zelfs. Het waterschap heeft veel zelf gedaan en werkt sowieso veel zelfstandig binnen onze gemeente. Ook qua financiering zitten wij er maar beperkt in. Natuurlijk ben ik wel op de locatie geweest, een keer uit interesse en een keer tijdens een formeel werkbezoek met projectmanager Chiel Lauwerijssen en portefeuillehouder Cecile Franssen van het waterschap.”

Dichter bij elkaar

“Gedurende het traject hebben we elkaar goed op de hoogte gehouden. Dat wil zeggen de wethouder Duurzaamheid, Cecile Franssen en ik. Die relatie hebben we zo intensief mogelijk gemaakt, vooral om misverstanden te voorkomen. Korte lijnen, even een belletje en altijd blijven communiceren. Belangrijk. Wat dat betreft heeft AWW de gemeente en het waterschap op bestuursniveau dichter bij elkaar gebracht.”

Kwaliteitsimpuls

“Voor de gemeente Waalwijk zijn de voordelen ontelbaar. De natuur in het gebied wordt écht verbeterd. De waterstanden kunnen worden beïnvloed, waardoor de natuur natter wordt, wat weer goed is voor de biodiversiteit. En dan is er nog de recreatieve waarde van het gebied, ook die stijgt. En aan de noordzijde kunnen we als gemeente nu verder met de ontwikkeling van het bedrijventerrein. De afwatering is geregeld en er is plek voor een insteekhaven. Voor de gemeente is AWW een echte kwaliteitsimpuls.”

Prachtig bewijs

“Op wat er nu ligt zijn we als gemeente erg trots. Het laat op een prachtige wijze zien hoe effectief we in Nederland met onze watersystemen omgaan. Ik ben tevreden en blij dat we onze waterhuishouding in de gemeente nu beter geregeld hebben. Maar ook de impact die het project heeft op de regionale kering en op de uitbreiding van het bedrijventerrein wat ik net al noemde. Als bestuurder kun je dan alleen maar blij en tevreden zijn.”

Ronald Bakker

*Wethouder Sociale Zaken en Economische Zaken,
Waalwijk*





DE GROND HIER HEEFT EEN VERHAAL

"In 2019 heb ik voor het eerst contact gehad met de mensen van waterschap Brabantse Delta. Ze hadden een stuk grond aan de voorkant van mijn perceel nodig voor een nieuw project. Dat bleek dus het AWW-project te zijn. Wij wilden niet te veel grond kwijt aan de voorkant en de belangrijkste voorwaarde van ons was dat het veilig moest zijn voor de kinderen. Er ligt immers een flinke sloot nu, die ook nog eens bijna 1,5 meter diep is. Maar dat is allemaal goed uitgesproken en opgelost."

Grote puzzel

"Als je het realistisch bekijkt maken wij maar een klein deel uit van een grote puzzel. Feit is wel dat wij hier wonen en de mensen die het project uitvoeren elke dag naar huis gaan. Dan sta je er toch anders in en duurt een project best lang. Mijn buurman en ik hebben Brabantse Delta wel gewezen op de grond hier. Die heeft een verhaal. Wat je hier peilt kan een paar meter verderop totaal anders zijn. Als kind zag ik al hoe ze een stuk verderop een sloot beschoieden omdat de grond de druk niet aankon. Het is hier klei op veen. De onderlaag is niet sterk genoeg, sloten gaan dan inslijten. Dat hebben ze geweten. Nu is de sloot voor ons erf wel beschoeid. Aan de percelen van mij en mijn buurman niet, maar dat wordt regelmatig door de mensen van het waterschap gecontroleerd. Ik ben benieuwd, maar ik vrees dat het een beetje pleisters plakken wordt."

"Het is zeker een boeiend proces geweest. Laat ik het anders zeggen, we zijn echt een ervaring rijker. Hoe vaak zie je een ecooloog met een schepnet modderkruipers uit de

sloot vangen? Zelfs tijdens het graven is er iemand voor de modderkruipers aanwezig geweest. Of de kabel die bij het zetten van de wallen in de sloot doorploegd is en in de hele zone hier de stroom uitschakelde. Dat maak je ook niet elke dag mee."

"Als het hier regent dan houd je maar vast."

Dichter bij de afwatering

"Maar laat ik vooral de voordelen niet vergeten. De afwatering wordt nu een stuk beter. Wij zitten hier bijvoorbeeld aan het einde van de oude afwatering. Als het gebied volliep werden wij als laatste afgewaterd. Nu zitten we veel dichter bij de afwatering. Als het hier regent dan houd je maar vast. Dan kun je bijvoorbeeld echt niet graven. Dat heeft de aannemer ook ontdekt."

"Terugblikkend vind ik het proces stroperig geweest. We hebben bijna 2 jaar in de spreekwoordelijke modder gezeten. Dat had anders gekund. Op een gegeven moment ben je daar wel klaar mee. Maar de voordelen spreken voor zich en het contact met de aannemer en het waterschap is altijd prettig geweest. Ik hoop dat ze lering trekken uit het project. Als je mij over drie jaar vraagt wat ik ervan vind zeg ik waarschijnlijk geweldig, maar zeg ik er dan bij; ik heb ze wel gewezen op de specifieke grond die je hier treft..."

Patrick Spierings

Veehouder en bewoner, Sprang-Capelle



Ik las in de krant dat er een naam moest komen. Als stadsdichter van Waalwijk wilde ik natuurlijk helpen. Niet alleen met een naam, maar ook met een gedicht. Beiden vielen gelukkig in goede aarde. Het gemaal staat in het unieke slagenlandschap. In eerste instantie vond ik het een te gemakkelijke naam, totdat ik besepte dat een gemaal als een pompende machine zelf natuurlijk ook slagen maakt, zoals een cylinder. En het waterschap maakt een 'slag' in waterbeheer en in de natuurontwikkeling. Er is dus op meerdere manieren sprake van slagen. Toen dat kwartje viel, heb ik de naam ingestuurd. Tot mijn grote plezier is mijn suggestie gekozen.

Joep Trommelen

Naamgever Gemaal De Slangen



ALS JE HET HEBT OVER UITDAGINGEN; DIT WAS ER EEN!

“Als clusterleider Waterbeheer heb ik namens Rijkswaterstaat de overdracht begeleid van het Zuiderkanaal, waaronder ook de Drongelense Kanaaldijk en de dijken en het water van het Markkanaal behoren. In het AWW-project heeft het Zuiderkanaal een andere functie gekregen. Omdat waterschap Brabantse Delta ook het onderhoud aan het kanaal overnam, hebben wij als Rijkswaterstaat er nog een financiële bijdrage bovenop gedaan.”

Constructief en zonder gedoe

“Een project als AWW is een complex proces en als je het niet meteen al samen eens bent over de staat van een object bij de overdracht, dan heb je een probleem. Ik heb de overdracht op een gegeven moment overgenomen, nadat eerdere pogingen niet erg netjes verliepen. Noem het maar gerust een ruzie. Tijdens mijn eerste telefoontje met Chiel van waterschap Brabantse Delta heb ik onze excuses aangeboden en meteen duidelijk gemaakt dat ik er constructief in sta en het zonder gedoe wil oplossen. Samen dus. Alles open en eerlijk met elkaar bespreken en vooral géén spelletjes spelen. We hebben uitgebreid gepraat over wat er nou wel bij de overdracht hoorde en wat niet. Het meest logische besluit was om uit te gaan van de eigendomsgrenzen. Op die manier hebben we het zo simpel mogelijk gemaakt. En dat heeft gewerkt.”

Tijdrovende details

“Omdat intern veel mensen er ook iets van vinden - wat logisch is - kan dat een overdracht ook onnodig ingewikkeld maken. Als het ingewikkeld is duurt het meestal lang. Bovendien heeft een project als dit veel details die in de voorbereiding tijdrovend zijn. Schepen bijvoorbeeld, die mochten vóór de overdracht nog door het kanaal varen, maar na de overdracht niet meer. Dat officieel stopzetten alleen al is een lang traject om voor mekaar te krijgen. Kortom, elke beslissing die je neemt sijpelt door verschillende bestuurslagen en soms langs verschillende organisaties. Dus als je het hebt over uitdagingen; dit was er een! Aan de andere kant vind ik dat persoonlijk ook wel weer leuk om te doen.”

Alsof we collega's waren

“Chiel, zijn collega John en ik hebben de bureaucratie zoveel mogelijk buiten de deur weten te houden. Zoals ik al zei, we wilden het zo simpel mogelijk maken. Dat is gelukt en daarom kijk ik ook tevreden terug. We hebben samen iets voor mekaar gekregen dat al 10 jaar niet lukte. Daar ben ik wel trots op. En op de samenwerking natuurlijk. Dat hebben we trouwens ook naar elkaar uitgesproken. Het voelde soms alsof we collega's waren. Leuker nog, we moeten nog steeds een keer samen gaan uiteten. Gaan we snel doen.”

Joëlle Verstraelen

Clusterleider Waterbeheer Rijkswaterstaat



HEEL GAAF OM BIJ AWW BETROKKEN TE ZIJN GEWEEST

“Ik ben bij AWW betrokken geweest vanuit mijn functie als hydroloog. Dat betekent vooral veel modelstudies en sommetjes doen en advies geven op basis van de uitkomsten. AWW heeft een lang voortraject gekend, waarin al de nodige studies zijn gedaan. Toen ik erbij betrokken raakte, zat het project net in de voorlopige ontwerpfase. Dat zijn we gaan inkleuren.”

De realiteit benaderen

“De grootste uitdaging voor mij als hydroloog is om de praktijk in een som te vangen. Dat geldt voor elk project. Daar komt het nodige rekenwerk bij kijken. Is er bijvoorbeeld voldoende afwatering met de opzet die er ligt? Dat is bijvoorbeeld belangrijk om te weten. Maar ook het dimensioneren van watergangen en kunstwerken in het systeem pak ik op. Feit is dat je met een modelsom nooit tot de hele waarheid komt, dus zorg ik als hydroloog in elk geval dat ik de realiteit zo dicht mogelijk benader.”

Binnenwerk

“Als hydroloog werk ik vooral op kantoor. In het veld kun je helaas lastig zien hoeveel water bijvoorbeeld nou precies wordt afgevoerd op een bepaald punt. Dus werken we met de informatie die we krijgen van bijvoorbeeld peilbeheerders en andere specialisten in het veld. Met name voor de Westelijke Langstraat hebben we dat ook gedaan. Niet dat ik nooit op locatie ben natuurlijk. Als het even kan en ik heb er de tijd voor, dan wil ik graag zelf zien waar we nu precies al die modellen voor ontwikkelen.”

Goede test

“Ons doel voor AWW was de natuurontwikkeling in de Westelijke Langstraat. Een van de belangrijkste consequenties is dat het watersysteem nu grotendeels omgedraaid is en we daar meteen de afwatering van Waalwijk in hebben betrokken. Zo hangt het allemaal samen. De hoosbuien die we steeds vaker zien, zijn trouwens een goede test. Als onze modellen kloppen moet het allemaal geen probleem zijn.”

“Als hydroloog zorg ik dat ik in een model de realiteit zo dicht mogelijk benader.”

Wat de modellen vertellen

“Als je het allemaal sec bekijkt gaat het meestal om het vinden van een balans tussen wat de modellen die wij ontwikkelen vertellen en wat de werkelijkheid laat zien. Maar ook een balans tussen het uiteindelijke advies dat we geven en het té diep in de materie willen graven. Daarin mag je niet doorslaan. Het AWW-project is een van de weinige projecten waarbij werkelijk álles op de schop is gegaan. Het is echt een grote verandering in het waterhuishoudsysteem gerealiseerd. Ik ben trots dat we dit met z'n allen voor mekaar hebben gekregen in zo'n relatief korte periode. Zeker als je weet hoeveel verschillende partijen daarbij betrokken zijn geweest. Heel gaaf om daar zelf ook deel van uit te maken.”

Thomas Deurloo

Hydroloog waterschap Brabantse Delta



Onze leerpunten

Bij waterschap Brabantse Delta leren we van elk project en zoeken we altijd naar verbeterpunten. Ondanks dat AWW een mooi voorbeeld is van een succesvol verlopen project zijn er zeker leerpunten richting de toekomst. We hebben de vijf belangrijkste eruit gepikt.

Hoe om te gaan met participatie

Het is belangrijk om duidelijk te zijn vanaf de start. Laat zo min mogelijk onduidelijk. Met name omwonenden willen weten waar ze aan toe zijn. Verwachtingen registreren en concreet maken. Neem ze mee in de plannen en wees transparant. Om een project succesvol te laten verlopen hebben we elkaar nodig. Als iedereen betrokken is, is er ook meer begrip.

meteen de omvang van het algemeen belang aan. En dat werkt aanstekelijk.

Maak het leuk, houd het leuk!

Hoe fijner het onderling is, hoe leuker het is. En hoe leuker het is, hoe meer we voor elkaar door het vuur gaan. Iedereen moet zich comfortabel voelen in zijn of haar rol. Dan functioneer je optimaal en kun je - samen - het verschil maken. En succesvol zijn. Dit is een fragiel samenspel tussen kwetsbaar op durven stellen, verbinding met elkaar zoeken en elkaar ruimte geven om zelf met oplossingen te komen. Daar wordt een project alleen maar beter en leuker van. Overigens speelt de projectmanager daar een belangrijke rol in.

Maak de (project)communicatie meteen belangrijk

Voor AWW hebben we de (project)communicatie meteen vanaf de start stevig weggezet. Een complex project kan niet zonder helderheid en betrokkenheid. Het creëert duidelijkheid, zorgt dat iedereen die eraan werkt weet waar hij of zij aan toe is. Tegelijkertijd betreft het mensen en creëert het begrip en een gevoel van trots.. Intern, maar vooral ook extern. Bovendien, hoe belangrijker je de opdracht naar elkaar toe maakt, hoe meer je bewust bent van wat er op het spel staat. Dat stimuleert en leidt uiteindelijk zelfs tot dit boek. Want ook dat is communicatie.

Bouw een kernteam

Het kernteam bestaat uit de dragers van een opdracht. Zij motiveren, zorgen voor enthousiasme als het tegenzit, zijn betrokken en zetten altijd die stap extra. Voor het slagen van het project en voor elkaar. Wij hebben geleerd dat veel aandacht aan de onderlinge verbondenheid aan het begin van het traject meteen wat oplevert. Door even uit de comfort zone te stappen en elkaar op een andere manier te leren kennen. Dan en daar ontstaat een unieke band.

Stuur op een gezamenlijk doel en belang

Het klinkt als een cliché, maar als alle neuzen dezelfde kant opstaan raakt niemand de weg kwijt. Zorg dat alle betrokken partijen de stip op de horizon zien. En blijven zien, ook als het even tegenzit. Het kernteam is ook dan belangrijk. Mensen zijn bij elkaar gebracht en ondanks de verschillende belangen hebben we toch de weg naar die stip gevonden. Als je laat zien dat je over je eigen schaduw durft te stappen, geef je



FEITEN EN CIJFERS

7

Aantal pompen

63.253 m³

Totaal grondverzet

2.160 m³

Beton

867 m¹

Damwand

923 m¹

Leidingwerk

642 m³/min

Capaciteit pompen

1.575 m¹

Funderingspalen

201 m¹

Leuningwerk

8.648 km

Elektrakabel

3.500 m¹

Verbreed of
gegraven watergang

COLOFON

Opdracht en financiering

Waterschap Brabantse Delta
Provincie Noord-Brabant

Tekst

Marc Lochs – Puik Verhaal
En met dank aan iedereen
die een bijdrage heeft geleverd.

Eindredactie

Sanne van Helmond

Vormgeving

Wietske Pullens

Fotografie

Marleen Schellekens
DSPH Image Builders

www.brabantseldelta.nl



Project Aanpassen Waterhuishouding Waalwijk is
mede mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage
van de provincie Noord-Brabant voor behoud van
natuur en cultuurhistorie in dat gebied.

Provincie Noord-Brabant



